

DWRMNiE-WMNiE-6522-2-4/11/DD

**Informacja
dotycząca uczniów pochodzenia romskiego z orzeczeniami
o potrzebie kształcenia specjalnego**

W 2010 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, w ramach monitoringu realizacji części edukacyjnej *Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce*, wystąpił do wojewodów z prośbą o przekazanie informacji odnośnie liczby uczniów pochodzenia romskiego kierowanych na podstawie orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznych do przedszkoli i szkół specjalnych. Wojewodowie zostali poproszeni o przygotowanie zestawień tabelarycznych zawierających informacje o liczbie uczniów pochodzenia romskiego:

- zgłoszonych do SIO przez placówkę oświatową,
- wykonujących obowiązek szkolny,
- skierowanych do klasy/oddziału/szkoły specjalnej,
- z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim / umiarkowanym / znacznym,
- z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym,
- z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niedostosowanie społeczne,
- z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na inne rodzaje niepełnosprawności dziecka (np. słabo słyszący, niesłyszący, słabo widzący, niewidomy, niepełnosprawny ruchowo) lub przewlekłą chorobę.

Z przekazanych danych wynika, że 16,8% uczniów pochodzenia romskiego zgłoszonych w roku 2010 do Systemu Informacji Oświatowych (jako uczniów, dla których placówki oświatowe podejmują dodatkowe zadania edukacyjne) zostało skierowanych na podstawie orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznych do klas, oddziałów lub szkół (przedszkoli) specjalnych. Należy mieć jednak na uwadze, że nie wszystkie placówki, w których uczą się dzieci i młodzież pochodzenia romskiego,

podejmują dodatkowe zadania dla tych uczniów, a zatem nie wszystkie zamieszczają stosowną informację nt. liczby uczniów wywodzących się z mniejszości romskiej w drukach SIO. Wojewodowie zasygnalizowali również, że w niektórych gminach, mimo zgłoszenia uczniów pochodzenia romskiego do SIO, część uczniów nie wykonuje obowiązku nauki.

Z analizy danych zebranych przez urzędy wojewódzkie wynika również, że zdecydowanej większości uczniów pochodzenia romskiego skierowanych do przedszkola, klasy / oddziału lub szkoły specjalnej, wydano orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim (69,48%). 24,65% uczniów romskich kierowanych jest natomiast do szkół specjalnych z uwagi na uzyskanie orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznych o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym, a 1,2% uczniów, ze względu na upośledzenie w stopniu znacznym. 4,48 % dzieci i młodzieży romskiej wydano orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na inne rodzaje niepełnosprawności dziecka (np. słabo słyszący, niesłyszący, słabo widzący, niewidomy, niepełnosprawny ruchowo) lub przewlekłą chorobę, natomiast 2,93% uzyskało orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub niedostosowanie społeczne¹.

Z informacji uzyskanych od Wojewodów wynika, że największy stosunek uczniów romskich skierowanych do przedszkoli, szkół (oddziałów / klas) specjalnych w stosunku do uczniów pochodzenia romskiego wykonujących obowiązek szkolny jest w województwach opolskim (37%), małopolskim (32%) oraz śląskim (24,8%). W województwach pomorskim i świętokrzyskim brak uczniów pochodzenia romskiego w szkołach specjalnych (należy jednak mieć na uwadze, że 6 uczniom z terenu

---

¹ Wskazane dane nie sumują się do 100%. Wynika to z faktu, że w części województw liczba uczniów pochodzenia romskiego skierowanych do klasy / oddziału / szkoły (przedszkola) specjalnej nie jest równa liczbie uczniów romskich z terenu województwa, wobec których poradnie psychologiczno-pedagogiczne wydały orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. W przypadku części uczniów zachodzi bowiem tzw. niepełnosprawność sprzężona (np. dziecko posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na upośledzenie umysłowe oraz orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na inne rodzaje niepełnosprawności dziecka). Ponadto, zgodnie z procedurą wydawania orzeczeń przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, wskazaną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. Nr 173, poz. 1720) poradnia wydaje orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wskazując w zaleceniach najkorzystniejsze dla dziecka formy kształcenia specjalnego (np. szkołę specjalną, szkołę integracyjną, szkołę ogólnodostępną). Decyzja, do jakiej szkoły będzie uczęszczało dziecko, należy do rodziców lub opiekunów prawnych. Rodzice mogą wybrać szkołę niewskazaną w orzeczeniu. A zatem, nie wszyscy uczniowie pochodzenia romskiego posiadający orzeczenia są kierowani do placówek o profilu specjalnym.

województwa świętokrzyskiego, wykonujących obowiązki szkolny, wydano orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego).

W zależności od wieku, rodzaju i stopnia niepełnosprawności, kształcenie specjalne odbywa się w przedszkolach specjalnych, szkołach (klasach) specjalnych podstawowych, zawodowych i średnich w ramach nauczania indywidualnego oraz innych form organizacyjnych. Dane urzędów wojewódzkich wskazują, że największy odsetek uczniów pochodzenia romskiego z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego uczy się w szkołach podstawowych (ponad 70%), niespełna 25% uczniów z orzeczeniami uczęszcza do szkół gimnazjalnych, pozostałe 5% natomiast do szkół ponadgimnazjalnych.

Załącznik: Wykaz uczniów pochodzenia romskiego z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego.

Oprac.: Dorota Dobrzyńska
Wydział Mniejszości Narodowych i Etnicznych
DWRoMNiE MSWiA